

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 14 april 1939 kl. 2 e. m.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 6, i anledning av väckt motion om utredning rörande åtgärder i syfte att minska utbredningen av tandsjukdomar.

I en inom riksdagens första kammare väckt, till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 116, har herr *Sjödahl* m. fl. föreslagit, att riksdagen måtte besluta, att hos Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig utredning i syfte att vinna ökad kännedom om vilka åtgärder, som böra vidtagas för att inom vårt land minska utbredningen av de vanligast förekommande tandsjukdomarna. Enligt motionen skulle en dylik utredning främst söka klarlägga följande frågor:

Motionen.

1) Vilka undersökningar äro nödvändiga, huru skola de planeras och vilka kostnader medföra de för tillräcklig kännedom om karies' standard och tandlossandets frekvens inom olika geografiska områden, kön, åldrar och samhällslager inom Sverige?

2) På vad sätt och mot vilka kostnader kan en allmänt orienterande översikt av den medicinsk-odontologiska forskningens nuvarande resultat över tandsjukdomarnas orsakskomplex erhållas?

3) Vilka praktiskt-kliniska-statistiska åtgärder i profylaktiskt syfte äro för närvarande att föreslå till ingående prövning, inom vilka platser böra dessa lämpligen utföras, huru lång tid bör beräknas för deras utförande och bearbetning, under vilken organisation böra de arbeta och vilka äro kostnaderna för desamma?

4) I vilken utsträckning kunna redan nu förefintliga institutioner utnyttjas för dessa undersökningar och prov, t. ex. Institutet för folkhälsan, läkar- och tandläkarorganisationer under medicinalstyrelsens ledning, tandläkarinstitutet, rasbiologiska institutionen, statens bakteriologiska laboratorium m. fl., och under vilka ekonomiska betingelser kan sådant utnyttjande försiggå?

5) Vilka teoretiska-vetenskapliga utredningar böra igångsättas, i vilken form böra de lämpligen ledas och organiseras och vilka förutsättningar föreligga för bidrag till kostnaderna för desamma från t. ex. Anderssonska fonden, Jubileumsfonden m. fl.?

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motion I:116.

*Första kam-
marens andra
tillfälliga
utskott.*

Sedan första kammarens andra tillfälliga utskott i vederbörlig ordning inhämtat yttranden över motionen från medicinalstyrelsen och tandläkareinstitutets lärarråd, har utskottet i sitt över motionen avgivna utlåtande, nr 5, för egen del anfört följande:

»Av motionen liksom av de avgivna yttrandena framgår, att tandsjukdomarna karies (tandrötan) och alveolarpyorrhé (tandlossandets sjukdom) i vårt land hava en sådan spridning, att de utan överdrift måste betecknas som verkliga folksjukdomar. De åtgärder, som hittills företagits för bekämpande av nämnda sjukdomar, ha främst tagit sikte på vård av redan inträffade sjukdomsfall. I detta hänseende utgör den nu under utbyggnad varande organisationen för folk-tandvården, varom 1938 års riksdag fattade beslut, ett viktigt led för befrämjande av folkhälsan. I anslutning till den samstämmiga uppfattning, som kommit till uttryck i motionen och de avgivna yttrandena, finner utskottet, att en väsentlig brist i socialodontologiskt hänseende föreligger så till vida, att några planmässiga vetenskapliga undersökningar till utrönande av tandsjukdomarnas orsakskomplex ej kommit till stånd i vårt land. Icke blott ur hälsosynpunkt utan även med hänsyn till de avsevärda kostnader, som årligen åsamkas såväl enskilda som det allmänna, måste det enligt utskottets mening vara synnerligen betydelsefullt att söka i möjligaste mån hindra uppkomsten av ifrågavarande sjukdomar. Varje minskning av sjukdomsfrekvensen, även i begränsad omfattning, kan förväntas för landet medföra betydande besparingar.

Medicinalstyrelsen har i sitt yttrande till behandling upptagit vissa spörsmål, som ej berörts av motionärerna men som enligt medicinalstyrelsens mening borde göras till föremål för övervägande i samband med den i motionen föreslagna utredningen. Sålunda har medicinalstyrelsen framhållit vikten av att få till stånd en kontroll av tandvårdsmaterial och munhygieniska preparat ävensom väckt förslag om vissa tandtekniska arbetens utförande genom statens försorg. Utskottet anser sig i detta sammanhang sakna anledning att ingå på vad av medicinalstyrelsen sålunda framhållits.

På grund av vad i motionen och de avgivna yttrandena anförts finner utskottet skäl föreligga för en utredning i motionens syfte. De i motionen angivna, här ovan återgivna frågorna, vilka en sådan utredning enligt motionärernas mening främst skulle klarlägga, synas utskottet lämpligen kunna läggas till grund för utredningsarbetet.

Med stöd av vad ovan anförts får utskottet hemställa, att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig utredning i syfte att vinna ökad kännedom om vilka åtgärder, som böra vidtagas för att inom vårt

land minska utbredningen av de vanligast förekommande tandsjukdomarna.»

Första kammaren biföll sitt utskotts hemställan.

Andra kammaren, som jämlikt föreskriften i § 63 riksdagsordningen erhållit del av detta första kammarens beslut, har hänvisat ärendet till sitt andra tillfälliga utskott.

*Första
kammarens
beslut.*

Utskottet, som finner motionens syfte värt beaktande, har vid övervägande av vad i ärendet förekommit ansett sig kunna instämma i första kammarens andra tillfälliga utskotts hemställan. Utskottet får därför hemställa,

Utskottet.

att andra kammaren måtte biträda första kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 14 april 1939.

På utskottets vägnar:

.....
GUSTAF NILSSON.
.....

Närvarande: se utlåtande nr 5.

.....